

İlköğretim Okullarında
YÖNETİM VE DENETİM
Uygulamaları Rehberi

S. Soner GÖRGÜLÜ

Eğitim Yöneticileri
İlköğretim Müfettişleri
ve Öğretmenler İçin

öğreti

Öğreti

S. Soner GÖRGÜLÜ

İlköğretim Okullarında
YÖNETİM VE DENETİM
Uygulamaları Rehberi

ISBN 978-605-5885-07-6

Kitaptaki bölümlerin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2008, Pegem Akademi

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları
Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. Ltd. Şti'ye aittir.
Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü yada bölümleri,
kapak tasarımı, mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik, kayıt
ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.
Bu kitap T.C. Kültür bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında
yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları
satın almamasını diliyoruz.

I . Baskı: Ağustos 2008

Yayın-Proje: Tarkan Toka
Yayın Yönetmeni: Gürsel Avcı
Kapak Tasarımı: Gürsel Avcı
Baskı: Cantekin Matbaası
(Ankara-0312-3843435)

Öğreti bir Pegem Akademi Yayıncılık markasıdır.

YAYINEVİ

adakale sokak 4/1 yenişehir-ankara
tel: +90 312 4306750-51 (pbx)
belgeç: +90 312 4354460
gsm: 0506 3451936 - 0541 9104545 - 0533 2055230
e-ileti: pegem@pegem.net

DAĞITIM

sağlık sokak 17/a yenişehir-ankara
tel: +90 312 4345408 - +90 312 4345424
belgeç: +90 312 4313738
gsm: 0506 3451937 - 0541 4345424 - 0533 2055231
e-ileti: siparis@pegem.net

YAZIŞMA

p.k.175 06442 yenişehir-ankara

internet: **PEGEM.NET**

ÖNSÖZ

Ülkemizde eğitim uygulamalarına ilişkin mevzuatın çokluğundan ve karmaşıklığından yöneticilerin etkilenmesi kaçınılmazdır. Bakanlıkça okullarda yerine getirilmesi zorunlu kılınmış kimi görevlere yönelik işler vardır ki birden çok yasal metinde dağınık halde bulunmaktadır. Örneğin okullarda öğretmenlerin nöbet tutmasına ilişkin esaslar İKY’de yer almakla birlikte nöbet sırasında yerine getirilecek işler farklı yönetmelik ve yasa içeriğiyle açıklanmıştır. Uygulamada kurumlar arasında farklılaşmaya yol açabilecek bu ve benzer durumlar, ilköğretim okullarının yönetim ve denetiminde başvurulabilecek bir kaynağa olan gereksinimi çok iyi ortaya koymaktadır.

Hedef kitlesi ilköğretim okullarında görev yapan deneticiler, yöneticiler, öğretmenler ve üst düzeydeki diğer eğitim yöneticileri olan bu çalışma, yerine getirilecek iş ve işlemlere yönelik belirsizliklerin ortadan kaldırılması/azaltılması ve standartlaşmaya katkı sağlaması amacıyla hazırlanmıştır.

İlköğretim okullarında çalışan personel ve görevleri, yapılacak işler, kurullar, komisyonlar, ekipler ve diğer oluşumlar ile bu kurumların denetimi bu çalışmanın içeriğini oluşturmaktadır.

Çalışmanın her aşamasında beni destekleyen, emek veren, katkı sağlayan dostlarıma, en güç koşullarda bile umut ve aydınlık üreten tüm eğitimcilere, bir eğitimci olan eşime yaşam sevincim küçük kızlarıma teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	iii
İçindekiler	v
Kısaltmalar	xiii

1. BÖLÜM ÇALIŞAN PERSONEL VE GÖREVLERİ

Okul Yöneticileri.....	1
Okul Müdürü	1
Müdür Yetkili Öğretmen	7
Müdür Başyardımcısı ve Müdür Yardımcısı.....	7
Öğretmenler.....	9
Öğretmenlerin Genel Olarak Görev ve Sorumlulukları	10
Psikolojik Danışman (Rehber Öğretmen)	13
Koordinatör Psikolojik Danışman.....	15
Sınıf Rehber Öğretmeni	16
Sosyal/Kulüp/Toplum Hizmeti Danışman Öğretmeni	18
Belletici Öğretmen	19
Nöbetçi Öğretmen	20
Uzman ve Usta Öğretici	23
Ücretli Öğretmen.....	23
Sağlık Personeli.....	23
Doktor	23
Diğer Sağlık Personeli.....	24
Araştırmacı ve Memur	24
Müze Araştırmacısı	25
Müze Memuru	25
Kütüphane Memuru	26
Yönetim İşleri ve Büro Memuru	26
Hesap İşleri Memuru.....	27
Ambar Memuru.....	27
Diğer Personel.....	28
Teknisyen	28
Aşçı ve Aşçı Yardımcısı.....	28
Kaloriferci	29
Yardımcı Hizmetler Sınıfı.....	29
Bahçıvan.....	30
Şoför.....	30
Aylık Karşılığı Okutulacak Derslerin Dağılımı	30
Okul Yönetimi Yıllık Çalışmalarının Planlanması	33

2. BÖLÜM YAPILACAK İŞLER

Kurumun Tanıtımı.....	45
Bölmelerin Düzenlenmesi.....	47
Oluşturulacak Bölümler	47
Özel Eğitim Ortamı Düzenlenmesi	48
Ortak Alanların Düzenlenmesi.....	48
Ders Araçları Odası Düzenlenmesi	49
Dersliklerin Düzenlenmesi.....	49
Koridorların Düzenlenmesi.....	50
Okul Bahçesi	51
Türk Bayrağı Mevzuatının Uygulanması.....	52
Okul Müzesi ve Okul Tarihçesi	52
Okul Kütüphanesi.....	54
Kütüphane Kaynakları	55
Kütüphaneden Yararlanma.....	56
Okul Kantinleri.....	61
Kantinlerin İşletilmesi/Kiralanması	61
Okulun Temizliği	66
Temizlik İşleriyle İlgili Görev ve Sorumlulukların Dağılımı	66
Temizlik Planları ve Uygulamaları	67
Okulların Güvenliği	68
Sivil Savunma Önlemleri	69
Yangından Korunma Önlemleri.....	69
Teknoloji Araçlarının ve Ortamlarının Eğitim Etkinliklerinde Kullanılması	71
Personel Görevlendirilmesi.....	71
Disiplin ve Devamın Sağlanması.....	71
Etkinliklerin Yönetimi	72
Etkinliklere İlişkin Mali Düzenlemeler.....	72
Etkinlik Giderlerin Karşlanması	73
Ders Dışı Eğitim (Egzersiz) Çalışmaları.....	74
Öğrenci Yetiştirme Kursları	76
Kursların Açılması ve İşlerin Yürütülmesi	76
Kursların Yönetimi.....	78
Kurslara İlişkin Mali Düzenlemeler.....	78
Yatılılık ve Pansiyon İşlerinin Yürütülmesi.....	79
Paralı Öğrenci Alınmasıyla İlgili İşlemler	79
Yemek İşleri	80
Pansiyon Sağlık İşleri.....	82
100 Temel Eser ve Okuma Saati.....	82
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri.....	87

Rehberlik ve Psikolojik Danışma İlkeleri	88
Bireysel Rehberlik.....	88
Bireyi Tanıma.....	89
Grup Rehberliği Etkinlikleri	89
Özel Eğitim Hizmetleri	90
Özel Eğitimde Yönlendirme	90
Özel eğitimde Yerleştirme	90
Özel Eğitimde İzleme.....	91
Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP).....	91
Kaynaştırılmalı Eğitim	93
OÇEM Kapsamında Eğitim	94
Özel Eğitim Sınıfları	96
Özel Eğitim Hazırlık Sınıfları	97
Özel Eğitimde Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi.....	97
Destek Eğitim Odası Düzenlenmesi.....	99
Özel Eğitim Öğrencilerinin Taşınması.....	100
Sosyal Etkinlikler	100
Sosyal Etkinliklerin Amacı	100
Sosyal Etkinliklerin İlkeleri	100
Öğrenci Kulübü.....	101
Gönüllü Veli Belirlenmesi	102
Çalışmaların Sergilenmesi	102
Sosyal Etkinlik Giderlerinin Karşıllanması.....	103
Toplum Hizmeti	104
Sosyal Etkinlik/Toplum Hizmeti Çalışmalarının Değerlendirilmesi	105
Yarışmalar	111
Yayınlar	111
Gösteri, Konferans ve Paneller	113
Tiyatro Çalışmaları.....	113
Defile, Sergi ve Kermes	114
Beden Eğitimi, İzcilik, Müzik ve Halk Oyunları Çalışmaları.....	115
Geziler	115
Törenler	122
Okul Aile Birliği	123
Okul Aile Birliği Üyeliği	123
Okul Aile Birliği Gelirleri	124
İlköğretimde Yönelme İşleri	128
Sınıf Gözlem Formu.....	128
Gözlem Raporu	129
Yönelme Öneri Formu	130
Özel eğitim Sınıflarında Yönelme	130
Yönelme Çalışmaları Veli Bilgilendirme Toplantısı	130
Öğrenci Meclislerinin Oluşturulması	135

Seçim ve Sandık kurullarının Ant İçmesi	135
Propaganda.....	135
Sınıf ve Şube Temsilciliği Seçimleri.....	136
Oy Verme İşlemleri.....	136
Seçim Sonuçlarının Duyurulması	137
Okul Öğrenci Meclisi.....	137
Okullarda Ders Etüt ve Dinleme Süreleri	141
Anasınıflarının Çalışma Süreleri.....	141
Resmi Tatil Günleri.....	141
Öğrenci Velisi	142
Öğrenci Kaydı.....	142
Okula Kayıt Yaşı.....	142
İlköğretimde Yeni Kayıt	143
Denklikle Kayıt	144
Sınavlara Kayıt.....	144
Öğrenci Nakil İşlemleri.....	144
Zorunlu Öğrenim Çağı Dışına Çıkma ve Öğrenim Belgesi	145
Öğrenim ve Nasıl Bilgilerinin Öğrenci Kayıt Defterine İşlenmesi.....	146
Öğrenci Dosyası	149
Öğrenci Devamı	149
Özürlü Gelmeme	149
Sağlık Durumuna Bağlı Gelmeme	150
Öğrencilere İzin Verme.....	150
Öğrencilerin Okula Geç Gelmesi	150
Öğrenci Veli Okul Sözleşmesi	150
Öğrenci Başarısının Değerlendirilmesi	155
Bir Dersin Dönem Puanı ve Notu	156
Sınavlar	157
Öğretmen Not Çizelgesi	161
Öğrenci Karnesi ve Gelişim Raporu	161
Bir Dersin Yılsonu Puanı ve Notunun Bulunması	161
Ağırlıklı Yılsonu Başarı Puanı ve Notu	162
Yılsonu Başarı Puanı ve Notu	162
Sınıf Yükseltme.....	162
Yetiştirme Programı Uygulaması.....	163
Öğrenci Davranışlarının Değerlendirilmesi	163
Verilecek Ödüller	163
Olumsuz Davranışlara Uygulanacak Yaptırımlar	164
Öğrencilerin Nöbet Hizmetleri.....	166
Sınıf Başkanlığı.....	166
Öğrenci Sağlığı.....	166
İlkyardım Çantası ve Dolabı	167
Öğrenci Diplomaları.....	169

Diploma Defteri ve Diploma Numarası	169
Diplomaların Mühürlenmesi	169
Diplomaların Verilmesi	169
Diploma Puanı	169
Belgelerin Yeniden Düzenlenmesi ve Düzeltilmesi	170
Okuldan Alınan Belgelerin Yitirilmesi	170
Belgeler Üzerinde Düzeltme Yapılması	170
Bilgi Formu	171
Defter ve Dosyalar	171
Yazışmalar	177
Resmi Yazıların Bölümleri	177
Evrakın Saklanması (Dosyalama ve Arşivleme)	179
Basılı Evrakın Temini	180
Brifing Dosyası	180
Meslek Çalışmaları	208
Meslek Çalışmalarının Amacı	208
Özlük ve Sicil Dosyası	209
Özlük Dosyası	209
Sicil Dosyası	210
Gizli Sicil Raporları ve Doldurulması	210
Aday Memurların Yetiştirilmesi	215
Temel Eğitim	215
Hazırlayıcı Eğitim	215
Temel ve Hazırlayıcı Eğitim Sınavları	215
Uygulamalı Eğitim	216
Adaylığın Kaldırılması	219
Adaylık Süresi	219
Adaylık İçinde Göreve Son Verme	219
Sınıf Değiştirenlerin Adaylığı	220
Personel İzin İşleri	223
Göreve Devam Zorunluluğu	223
Yıllık İzin	223
Mazeret İzinleri	224
Hastalık İzni	225
Aylıksız İzinler	228
Öğrenim İzni	230
Yurtdışına Çıkış İzni	230
Oturma İzni	230
Hastaya Refakat İzni	230
Muvazafalık Dışında Silah Altına Alınma	231
Personel İzin Kayıtlarının Tutulması	231
Değişikliklerin ve Gelişmelerin İzlenmesi Zorunluluğu	231
Öğretmenlerin Ders Ortamında İzlenmesi	231

Üstlerce Devredilen Yetkinin Kullanılması	232
Taşınmalı İlköğretim Okulu Uygulaması.....	232
Taşıma Merkezli İlköğretim Okulunun Özellikleri.....	232
Öğrencisi Taşınacak Okul ve Yerleşim Biriminin Özellikleri.....	233
Taşıma Merkezli İlköğretim Okulu Müdürünün Görevleri	233
Taşıma İlköğretim Okullarının Personel ve Bina Durumu	234
Okul Servisleri	235
Okul Servis Taşıtlarında Aranacak Koşullar.....	235
Taşımacının Yükümlülükleri	236
Taşıma İşlerinde Çalışanlarda Aranacak Özellikler.....	237
Okul Servislerinin Denetimi	238
Taşınır Mallar.....	240
Taşınır Sayım İşlemleri	241
Taşınır Devir İşlemleri	242
Taşınır Yönetim Hesabı	243
Ambarların Kodlanması ve Bildirilmesi	244

3. BÖLÜM KURULLAR, KOMİSYONLAR VE EKİPLER

Öğretmenler Kurulu	277
Öğretim Yılbaşı Öğretmenler Kurulu Toplantısı Gündemi	278
İkinci Dönem Öğretmenler Kurulu Toplantı Gündemi.....	285
Öğretim Yılı Sonu Öğretmenler Kurulu Toplantısı Gündemi	286
Zümre Öğretmenler Kurulu.....	286
Zümre Öğretmenler Kurulu Toplantı Gündemi	287
Zümre Öğretmenler Yılı Sonu Raporu	288
Okul Zümre Başkanları Kurulu.....	288
Şube Öğretmenler Kurulu	289
Şube Öğretmenler Kurulu Gündemi	289
Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kurulu.....	291
Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kuruluna Öğretmen Seçimi	291
İfadelerin Alınması.....	292
Karar Süresi ve Kararların Yazılması	292
İlçe Öğrenci Davranışlarını Değerlendirme Kuruluna Gönderme	293
Kurul Kararlarının Uygulanması.....	293
Yaptırımların Dosyalara İşlenmesi ve Silinmesi	293
Yöneltme Öneri Kurulu.....	296
Yöneltme Öneri Kurulunun Çalışması.....	296
Öğrenci Kurulu.....	297
Öğrenci Kurulunun Toplanması ve Çalışması	297
Sosyal Etkinlikler Kurulu.....	297
Okul Seçim Kurulu	298

Okul Sandık Kurulu	298
Yetiştirme Kursları Merkezi Yönetim Kurulu	299
Okul Aile Birliği Genel Kurulu.....	300
Okul Aile Birliği Genel Kurulunun Toplanması.....	300
Okul Aile Birliği Yönetim Kurulu	301
Okul Aile Birliği Yönetim Kurulunda Görev Dağılımı	302
Okul Aile Birliği Yönetim Kurulunun Toplanması	302
Okul Aile Birliği Denetim Kurulu	303
Okul Aile Birliği Denetim Kurulunun Çalışması.....	303
Okul Spor Kulübü Genel Kurulu	304
Okul Spor Kulübü Yönetim Kurulu.....	304
Okul Spor Kulübü Yönetim Kurulunda Görev Dağılımı	305
Taşınır Mal Devir Kurulu.....	306
İşletme Yönetim Kurulu.....	306
Yazı/Yayın İnceleme ve Seçme Kurulları.....	307
Yazı/Yayın İnceleme Kurulu	307
Yazı/Yayın Seçme Kurulu	307
Sanatsal Etkinlikler İnceleme Komisyonu	308
Oyun Metinlerini İnceleme Komisyonu.....	308
Tören Programı Hazırlama Komisyonu	308
Yarışma Komisyonu.....	309
Satın Alma Komisyonu	309
Muayene ve Teslim Alma Komisyonu	309
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonu.....	310
Kantin Denetleme Komisyonu	311
Kütüphane Kaynakları Tespit ve Seçim Komisyonu	315
Kütüphane Kaynakları Düşüm Komisyonu	315
Müze Sayım Komisyonu.....	315
Müze Değerlendirme Komisyonu	315
Öğrenci Kaydı Düzey Belirleme Sınav Komisyonu	316
Sınıf Yükseltme Komisyonu	316
Öğrenci Yaşı Belirleme Komisyonu	316
Anasınıfı Seçici Komisyonu	317
Servis Araçlarının Kiralanması için Oluşturulan Komisyon	319
Yangın Ekipleri	319
Okul Gelişim ve Yönetim Ekibi.....	320
OGYE'nin Kuruluşu	320
OGYE'nin Görevleri.....	323
Stratejik Planlama ve Gelişim Hedeflerinin Belirlenmesi	324
Gereklilik Analizi.....	325
Önceliklerin Belirlenerek Çalışma Gruplarının Kurulması	326
OGYE Çalışmalarının Planlanması.....	326
Son Değerlendirme ve Rapor Yazımı	328

4. BÖLÜM İLKÖĞRETİM KURUMLARININ DENETİMİ

Kurum Denetimi.....	330
Fiziksel Durum.....	330
Eğitim Öğretim Durumu	331
Büro İşleri.....	331
Öğrenci İşleri.....	331
Personel İşleri.....	332
Hesap İşleri.....	333
Demirbaş (Taşınır Mal) İşleri.....	334
Kurum Denetim Raporu	334
Denetim Tebliği	335
Yönetici Öğretmen ve Diğer Personelin Değerlendirilmesi	335
Kaynakça.....	339

KISALTMALAR

Metinlerin içeriğinde sıkça geçen kimi yasal metinler ile kurum, kurul, yayım ve yayın adları kısaltılarak verilmiştir.

AMY:	Aday Memurların Yetiştirilmelerine İlişkin Yönetmelik
BEP:	Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı
BK:	Bakanlar Kurulu
BKK:	Bakanlar Kurulu Kararı
CMK:	Ceza Muhakemeleri Kanunu (5271)
DEOMY:	Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Yönergesi
DMK:	Devlet Memurları Kanunu (657)
DMSY:	Devlet Memurları Sicil Yönetmeliği
EARGEDB:	Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı
EÖÇPYİ:	Eğitim ve Öğretim Çalışmalarının Planlı Yürütülmesine İlişkin Yönerge
G:	Genelge
İGM:	İlköğretim Genel Müdürlüğü
İKY:	İlköğretim Kurumları Yönetmeliği
İMBRTY:	İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi
İMBY:	İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği
İOKSEY:	İlk ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlik Yönetmeliği
İYY:	İlköğretimde Yönelme Yönergesi
KHK:	Kanun Hükmünde Kararname
KİK:	Kamu İhale Kanunu
KİSK:	Kamu İhale Sözleşmesi Kanunu
MB:	Maliye Bakanlığı
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
MEBTKY:	Teftiş Kurulu Yönetmeliği
MEBTKT:	Teftiş Kurulu Tüzüğü
MKK:	Müdürler Kurulu Kararı
MLO:	Müfredat Laboratuvar Okulu
OAB:	Okul Aile Birliği
OABY:	Okul Aile Birliği Yönetmeliği
OÇEM:	Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi
OÇEMY:	Otistik Çocuklar Eğitim Merkezleri Yönergesi
OEKY:	Okulöncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği
OGEM:	Okulöncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü
OGYE:	Okul Gelişim ve Yönetim Ekibi
OSAHY:	Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği
OKY:	Okul Kütüphaneleri Yönetmeliği
OMY:	Okul Müzeleri Yönetmeliği
OPY:	Okul Pansiyonları Yönetmeliği

OSKY:	Okul Spor Kolları Yönetmeliği
ÖEHY:	Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği
ÖKBY:	Öğretmenlik Kariyer Basmaklarında Yükselme Yönetmeliği
ÖÖKK:	Özel Öğretim Kurumları Kanunu (5580)
ÖÖGM:	Özel Öğretim Genel Müdürlüğü
ÖÖKSY:	Özel Öğretim Kurumları Standartlar Yönergesi
ÖÖKY:	Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği
PGM:	Personel Genel Müdürlüğü
PİO:	Pansiyonlu İlköğretim Okulu
RAM:	Rehberlik ve Araştırma Merkezi
RG:	Resmi Gazete
RPDH:	Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri
RPDHY:	Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği
RPDHK:	Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yürütme Kurulu
SİDB:	Sağlık İşleri Daire Başkanlığı
SBS:	Seviye Belirleme Sınavı
SSOKS:	Sınırlı Sorumlu Okul Kooperatifleri Sözleşmesi
TCK:	Türk Ceza Kanunu (5237)
TD:	Tebliğler Dergisi
TİY:	Taşınmalı İlköğretim Yönetmeliği
TKY:	Toplam Kalite Yönetimi
TMY:	Taşınır Mal Yönetmeliği
TTK	Talim ve Terbiye Kurulu
TTKB:	Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı
TTKK:	Talim ve Terbiye Kurulu Kararı
YDB:	Yayımlar Dairesi Başkanlığı
YİBO:	Yatılı İlköğretim Bölge Okulu
222 Sayılı Yasa:	İlköğretim ve Eğitim Kanunu (222)
1702 Sayılı Yasa:	İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun (1702)
1739 Sayılı Yasa:	Milli Eğitim Temel Kanunu (1739)
4357 Sayılı Yasa:	İlköğretim Öğretmenlerinin Kadro, Terfi, Taltif ve Cezalandırılmalarına Dair Kanun (4357)